Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausunto

19.9.2022

VN/17/2022
VN/17/2022-TEM-88

Eduskunnan talousvaliokunta

TEM-lausunto - Talousvaliokunta/ HE 41/2022 vp Esteettömyysdirektiivin täytäntöönpano

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esitystä tarkoituksenmukaisena. Esityksen valmistelun aikana on sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tehty yhteistyötä eri ministeriöiden ja viranomaisten sekä intressitahojen kesken. Työ- ja elinkeinoministeriö on ollut edustettuna sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa valmistelutyöryhmässä ja saanut mahdollisuuden lausua esityksestä myös lausuntokierroksen yhteydessä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla on liittymäpintoja ehdotettuun sääntelyyn erityisesti tuotteiden vaatimustenmukaisuuteen ja vaatimustenmukaisuuden markkinavalvontaan liittyvän sääntelyn osalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevaa horisontaalista eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (1137/2016, jäljempänä markkinavalvontalaki). Markkinavalvontalain soveltamisalaan kuuluvien sektorikohtaisten tuotelakien vaatimusten valvontaan sovelletaan muun muassa valvontaviranomaisten valvontakeinoja koskevia markkinavalvontalain säännöksiä. Esityksessä markkinavalvontalain soveltamisalaa laajennettaisiin lisäämällä soveltamisalaan uusi ehdotettu eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista annettava laki (jäljempänä esteettömyyslaki). Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto säädettäisiin lain markkinavalvontaviranomaiseksi myös eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettujen tuotteiden osalta. Esteettömyyslaissa täsmennettäisiin myös, miltä osin esteettömyysvaatimusten valvontaan ja siihen liittyviin toimenpiteisiin sovelletaan Euroopan unionin markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1020 (markkinavalvonta-asetus).

Markkinavalvonta-asetuksen yleistä täytäntöönpanoa Suomessa koordinoiva työ- ja elinkeinoministeriö on pitänyt tarkoituksenmukaisena, että tässä yhteydessä yhdenmukaistetaan kansallista markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä eri sektoreilla niin pitkälle kuin mahdollista. Tämä selkeyttää oikeustilaa Suomessa ja on hyödyllistä niin lainvalmistelun, valvontaviranomaistoiminnan kuin talouden toimijoidenkin kannalta. Näin ollen työ- ja elinkeinoministeriö pitää markkinavalvontalain hyödyntämistä esityksen mukaisesti myös esteettömyysvaatimusten valvonnassa kannatettavana. Käsiteltävänä olevan esityksen mukaan esteettömyyslain noudattamisen valvonnan yleinen ohjaus kuuluisi liikenne- ja viestintäministeriölle ja esteettömyyslaissa tarkoitettujen tuotteiden vaatimusten valvonnasta vastaisi Liikenne- ja viestintävirasto. Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole tältä osin lausuttavaa.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address** Työ- ja elinkeinoministeriö	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 2160 +358 9 1606 2160	kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

Esityksellä on liityntä myös työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvaan julkisia hankintoja koskevaan lainsäädäntöön. Tältä osin voidaan todeta, että jo voimassa oleva julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö edellyttää esteettömyysvaatimusten huomioimista hankinnoissa. Esityksen 1. lakiehdotuksen 6 §:n 4 momentin säännös niiden huomioon ottamisesta osaltaan varmistaa tämän toteutumista. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että esitys on riittävä julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön kannalta. Työ- ja elinkeinoministeriö kuitenkin korostaa, että julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö edellyttää syrjimättömyyden ja tasapuolisuuden periaatteiden noudattamista julkisissa hankinnoissa, mikä tulee huomioida myös esityksen soveltamisalaan kuuluvia hankintoja toteutettaessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnitti huomiota esitysluonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriölle antamassaan lausunnossaan siihen, että esityksessä eri talouden toimijoille asettavat vaatimukset voivat aiheuttaa niille merkittäviä lisäkustannuksia, varsinkin pienten toimijoiden kohdalla. Työ- ja elinkeinoministeriö viittaa tältä osin esityksen perustana olevan esteettömyysdirektiivin (EU) 2019/882 V lukuun, jonka mukaan esteettömyysvaatimuksia on sovellettava vain siinä määrin kuin niiden noudattaminen ei johda siihen, että asetetaan kohtuuton rasite asianomaisille talouden toimijoille. Tämän EU:n lainsäädännössä asetetun vaatimuksen toteutumista olisi syytä seurata lain toimeenpanon yhteydessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että hallituksen esityksessä on osin vanhentunutta tietoa ja pyytää valiokuntaa huomioimaan, että esityksen kohdassa ”Suhde muihin esityksiin” todetut työ- ja elinkeinoministeriön vastuualueelle kuuluvat esitykset HE 139/2021 vp ja HE 208/2021 vp eivät ole enää eduskunnan käsittelyssä, vaan niihin liittyvät lait on jo vahvistettu. Kyseisten esitysten nojalla annetuilla laeilla (248/2022 ja 266/2022) on muun muassa muutettu markkinavalvontalain 1 §:n 1 momenttia ja 4 §:n 4 momenttia, joita ehdotetaan muutettavaksi myös tässä esityksessä. Mainittua 1 § 1 momenttia on muutettu vielä tämän jälkeenkin lannoitelain (711/2022) antamisen yhteydessä lailla 712/2022. Nämä muutokset tulisi huomioida tämän hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä. Käsittelyn yhteydessä olisi lisäksi syytä huomioida esityksen ”Suhde muihin esityksiin” –kohdassa mainittu eduskunnan käsittelyssä oleva hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 220/2021 vp), jossa myös ehdotetaan muutettavaksi mainittuja markkinavalvontalain 1 ja 4 §:ää. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriössä on valmistelussa HE EU:n markkinavalvonta-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi eräillä tuotesektoreilla ja sosiaali- ja terveysministeriössä on valmistelussa juomavesidirektiivin täytäntöönpanoon liittyvä HE terveydensuojelulain muuttamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi. Molemmat on tarkoitus antaa lähiaikoina ja molemmissa muutettaisiin markkinavalvontalain 1 §:n 1 momenttia.

Aku-Petteri Korhonen

Erityisasiantuntija

Työ- ja elinkeinoministeriö

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi